

Tisková zpráva

Veřejnost o svých obavách, pocitu bezpečí a spokojenosti s policií - listopad 2018

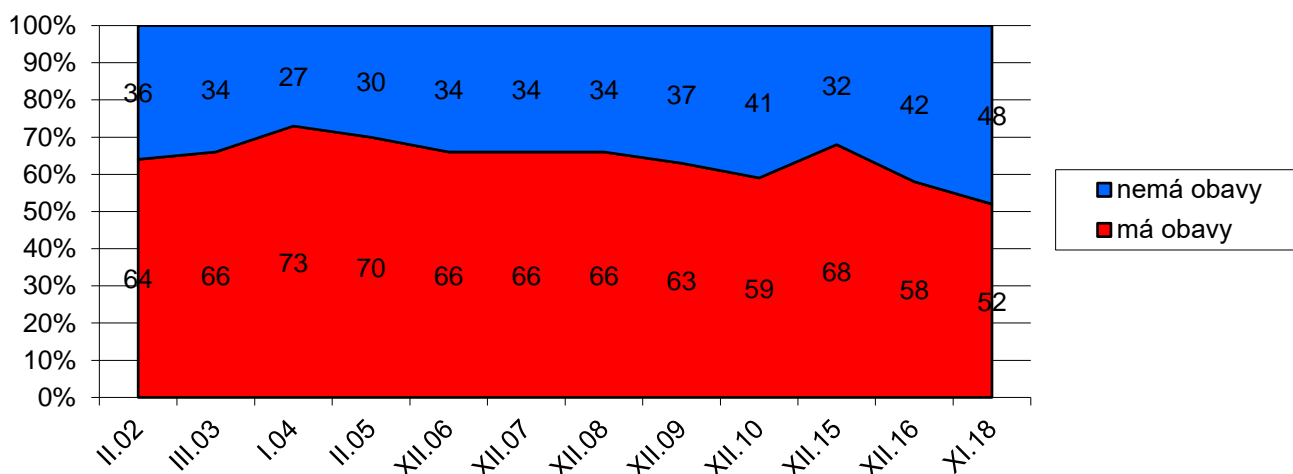
- ⊙ Polovina českých občanů pociťuje nějaké obavy, polovina se ničeho neobává.
- ⊙ Nejčastěji obavy budí vlastní zdraví (16 % prvních + 12 % druhých odpovědí), migrace (14 % + 7 %), válka (9 % + 6 %), udržení životní úrovně (6 % + 6 %), zhoršení životního prostředí, sucho (5 % + 6 %).
- ⊙ Oproti šetření z roku 2016 došlo k poklesu obav z migrace (o třetinu) a terorismu (na polovinu) a k vzestupu obav o zdraví (o třetinu) a životní prostředí (na pětinásobek – z 2 % na 11 %).
- ⊙ Pocit bezpečí v ČR má 85 % dotázaných (z toho 21 % „rozhodně ano“), shodně jako v minulém roce.
- ⊙ Spokojenost s činností policie jak na republikové, tak místní úrovni vyjádřilo zhruba sedm lidí z deseti, což je stejný výsledek jako v minulém roce.

Zpracoval:
Milan Tuček
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: 210 310 586; e-mail: milan.tucek@soc.cas.cz



V listopadovém šetření CVVM zjišťovalo, zda lidé mají z něčeho obavy a pokud ano, tak jaké (to byla otevřená otázka). Stejně otázky byly naposledy položeny v prosinci 2016.

Graf 1: Máte z něčeho obavy?¹ (%)



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 15. 11. 2018, 1104 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, zhruba polovina (52 %) českých občanů podle vlastního vyjádření mají nějaké obavy, 48 % se naopak ničeho v současnosti neobává. V porovnání s prosincem 2016 se podíl lidí pociťujících

¹ Znění otázky: „Nyní mi, prosím, řekněte, máte z něčeho obavy?“ Varianty odpovědí: máte obavy, nemáte obavy.

nějaké obavy se snížil o 6 procentních bodů a je nejnižší od roku 2002, kdy byla otázka položena poprvé (vliv příznivé ekonomické situace, utlumení migrační krize...).

Podrobnější analýza ukázala, že častěji obavy mají ženy (56 %) než muži (47 %). Míra obav také zřetelně narůstá s věkem, když u lidí do třiceti let věku obavy mají necelé dvě pětiny (37 %), zatímco u lidí 60+ jsou to tři pětiny (61 %). Rozdíl je i mezi vzdělanostními skupinami: lidé s výučním listem mají obavy v 55 % případů, s vysokoškolským titulem v 43 %. Za pozornost stojí i propojení obav s hodnocením životní úrovně (z těch, kteří mají dobrou životní úroveň, má obavy 46 %, z těch, kteří ji pokládají za špatnou, má obavy 67 %). Zjištěné diference mají logické vysvětlení. Jak dokládá další tabulka, tak řada obav je spojena se stářím, s rodinou, s materiálními podmínkami, které se nepochybně více dotýkají žen, starších osob, méně vzdělaných a chudších. Za zvláštní pozornost stojí míra obav mezi voliči Zemana – 62 %, voliči Drahoše – 48 % a hlavně těmi, kteří nešli volit -44 %. Rozdíl mezi voliči M.Zemana a J.Drahoše odpovídá jejich mediálnímu obrazu, překvapivá je nejnižší míra obav u těch, kteří volit nešli (jejich nejen sociodemografické charakteristiky jsou bližší voličům M. Zemana).

Respondenti, kteří uvedli, že mají z něčeho obavy (N=571), byli následně formou otevřené otázky² dotazováni na to, čeho se obávají, přičemž mohli uvést až dvě různé odpovědi.

Tabulka 1: Z čeho má obavy – prosinec 2016 a listopad 2018 (%)

	2016	2018
Nemoc (vlastní)	20 %	28 %
Migrace, uprchlíci	31 %	21 %
Válka	12 %	15 %
Životní úroveň	12 %	12 %
Zhoršování životního prostředí	2 %	11 %
Obavy o rodinu, děti, partnera, přátele, o jejich zdraví	7 %	10 %
Terorismus	22 %	10 %
Nezaměstnanost	13 %	8 %
Islám, islamisté, Islámský stát	4 %	6 %
Zabezpečení důchodců	2 %	5 %
Přírodní katastrofy	2 %	4 %
Smrt	2 %	3 %
Budoucnost, situace ve světě	5 %	3 %
Zdražování	2 %	3 %
Stáří	1 %	3 %
Politický vývoj ve světě	2 %	2 %
Členství v EU, Euro	2 %	2 %
Studium (zkoušky, dokončení)	3 %	1 %
Domácí politický vývoj, situace	2 %	2 %
Kriminalita, bezpečnost	8 %	2 %
Zdravotnictví	2 %	2 %
Ekonomický vývoj v ČR	2 %	1 %
Jiná odpověď	17 %	23 %
BEZ ODPOVĚDI	25 %	23 %

Pozn.: Respondenti mohli uvést dvě odpovědi, proto součet všech podílů činí 200 %. (vysoké procento „bez odpovědi“ je dáno tím, že respondent uvedl jen jednu odpověď)

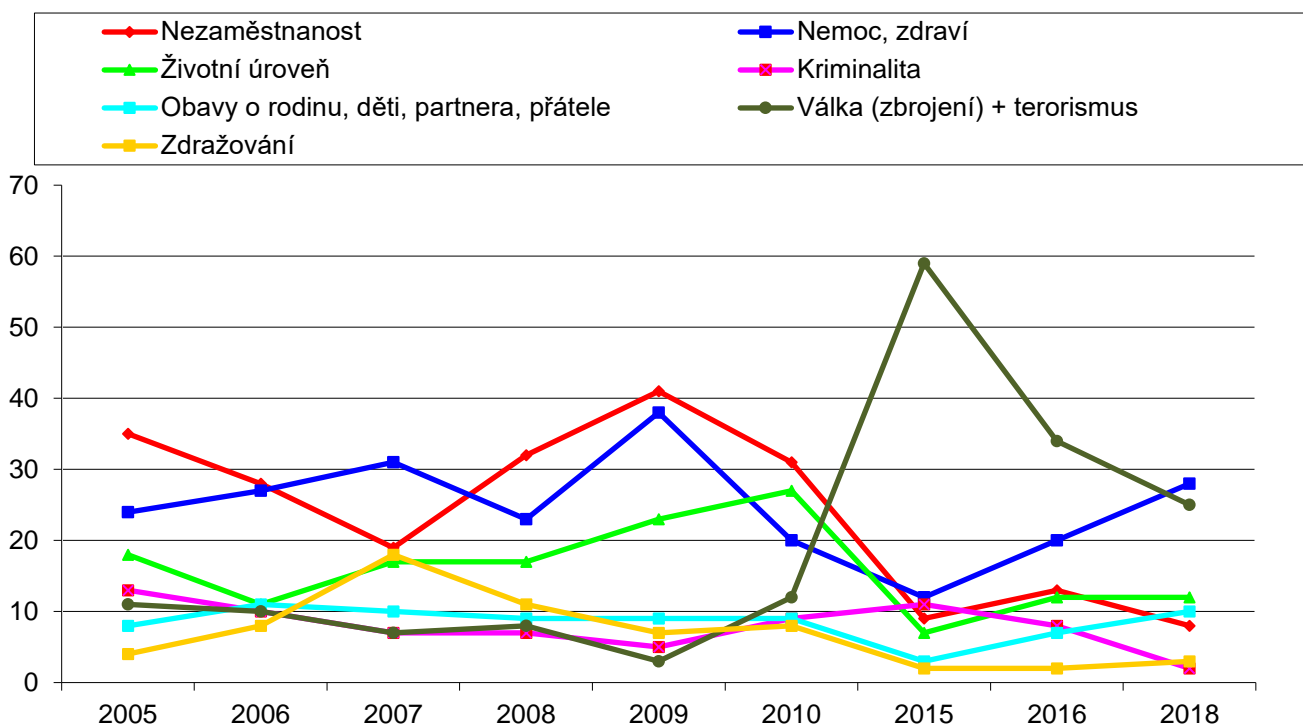
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 3. –15. 11. 2018, 571 respondentů starších 15 let, , kteří uvedli, že pociťují nějaké obavy, osobní rozhovor. V prosinci 2016 to bylo 601 respondentů.

² Znění otázky: „Z čeho máte obavy?“

Z výsledků v tabulce 1, která zachycuje odpovědi respondentů pociťujících nějaké obavy na otázku, čeho se obávají, vyplývá, že na prvních místech je to vlastní zdraví (v součtu obou odpovědí 28 %), následují obavy z migrantů, které uvedlo 21 %, obavy z války (15 %), obavy ze zhoršení životní úrovně (12 %) a obavy se zhoršováním životního prostředí (11 %). V porovnání s rokem 2016 vidíme určité opadnutí vlny obav spojené migrační vlnou, což se nepochybně projevilo už tím, že poklesl celkový podíl lidí vyjadřujících nějaké obavy, respektive vzrostl podíl těch, kdo žádné obavy nepociťují. V souvislosti s tímto poklesem se významně snížily i obavy o bezpečnost a obavy z terorismu. Na druhou stranu se podstatně zvýšily obavy spojené se změnami životního prostředí, kde lidé často uváděli sucho, případně globální oteplování. V souvislosti s nízkou mírou nezaměstnanosti poklesly i obavy s ní spojené.

Orientační časové srovnání od roku 2005 pro nejčastěji uváděné obavy ukazuje graf 2.

Graf 2: Z čeho máte obavy? (časové srovnání v %)



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

V listopadovém šetření jsme se dotazovali na pocit bezpečí a to v rámci celé ČR a v místě bydliště a zároveň jsme se ptali na spokojenost s prací policie. I když mezi obavami došlo k výraznému poklesu „kriminality, bezpečnosti“, tak jde nepochybně o tématiku, které ve veřejném prostoru rezonuje (a to nejen v období voleb).

Pocit bezpečí se od minulého šetření v prosinci 2017 nijak nezměnil. Vysvětlení toho zjištění je možné hledat v tom, že u nás zatím žádný teroristický útok nebyl a že naše země nezažila masivní příliv migrantů v muslimských zemích. V tomto smyslu můžeme být vnímáni, na rozdíl od mnoha zemí západní Evropy, jako bezpečný region.

Následující dvě tabulky přinášejí přehled o tom, zda se lidé cítí bezpečně v České republice celkově a v místě svého bydliště. Sledovat můžeme vývoj názorů za více než deset let (od roku 2002).

Tab. 2: Pocit bezpečí v ČR celkově (v %)³

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15	12/17	11/18
Rozhodně ano	4	6	8	8	10	14	13	13	11	21	21
Spíše ano	41	49	57	60	58	60	60	58	65	64	64
Spíše ne	35	34	27	25	24	20	21	21	19	12	12
Rozhodně ne	13	9	6	5	7	5	5	6	3	2	2
Neví	7	2	2	2	1	1	1	2	1	0	1

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Převážná většina dotázaných se cítí v České republice bezpečně (64 % spíše ano a 21 % rozhodně ano). 12 % dotázaných pak pocit bezpečí spíše nemá a 2 % dotázaných ho nemá rozhodně. Během patnácti let, kdy je pocit bezpečí v České republice sledován, počet lidí, kteří se cítí rozhodně, nebo spíše bezpečně, vzrostl téměř na dvojnásobek (ze 45 % na 85 %). V prvních letech se pocit bezpečí postupně zvyšoval, mezi roky 2006 až 2014 se pak hodnocení téměř neměnilo, k dalšímu nárůstu dochází v posledních letech (zřejmě z důvodů přijímaných bezpečnostních opatření, které mají za cíl předcházet teroristickým útokům).

Tab. 3: Pocit bezpečí v místě bydliště (v %)¹

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15	12/17	11/18
Rozhodně ano	14	16	17	19	21	24	22	24	27	39	34
Spíše ano	60	54	60	57	56	56	57	55	58	49	53
Spíše ne	20	23	17	17	16	13	16	15	11	10	10
Rozhodně ne	5	7	5	6	6	6	5	4	3	2	3
Neví	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Pokud dotázaní vypovídají o pocitu bezpečí v místě bydliště, je podíl kladných odpovědí shodný jako při hodnocení celé České republiky. Situace v obci je ale výrazně častěji hodnocena odpovědí „rozhodně ano“ a to po celé sledované období. Bezpečně se v místě svého bydliště spíše či rozhodně necítí 13 % občanů. Pocit bezpečí v místě, kde dotázaní žijí, se od roku 2006 mírně zvyšoval, v roce 2017 však skokově narostla četnost kategorie „rozhodně bezpečně“ (na úkor odpovědi „spíše ano“), zřejmě v souvislosti s protiteroristickými opatřeními na veřejných prostranstvích. Letos došlo k mírnému poklesu (o pět procentních bodů) podílu odpovědi „rozhodně ano“ a naopak mírně vzrostl podíl u možnosti „spíše ano“ (o 4 procentní body).

Na téma pocitu bezpečí navazujeme hodnocením činnosti policie, a to opět v rámci celé České republiky a v místě bydliště. Z výsledků zachycených v tabulce 3 vyplývá, že podíl spokojených s policií obecně převažuje nad podílem nespokojených (73% ku 23 %). Spokojenost převážila v poprvé v roce 2012 a letošní výsledek toto hodnocení jen znovu potvrdil a zvýraznil.

Tab. 4: Spokojenost s činností policie v ČR celkově (v %)⁴

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15	12/17	11/18
Velmi spokojen	4	2	2	3	3	4	5	5	8	10	10
Spíše spokojen	39	40	38	40	43	50	52	51	53	60	63
Spíše nespokojen	35	41	44	42	42	35	33	31	27	21	20
Velmi nespokojen	13	13	10	9	8	6	6	7	6	3	3
Neví	9	4	6	6	4	5	4	5	6	5	4

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

³ Znění otázky: „Řekněte mi prosím, cítíte se bezpečně a) v naší republice celkově, b) v místě Vašeho bydliště?“

⁴ Znění otázky: „Jak jste spokojen s činností policie a) obecně v České republice, b) s činností policie v místě Vašeho bydliště?“

V místě bydliště rovněž výrazně převládá s činností policie spokojenost nad nespokojeností (73 % ku 23 % - viz tab. 5). Na rozdíl od předchozí otázky tomu tak bylo od konce devadesátých let (viz graf 3) s tím, že v posledních měřeních bylo dosaženo dosud nejvyšších hodnot v součtu odpovědí „velmi“, a „spíše spokojen“.

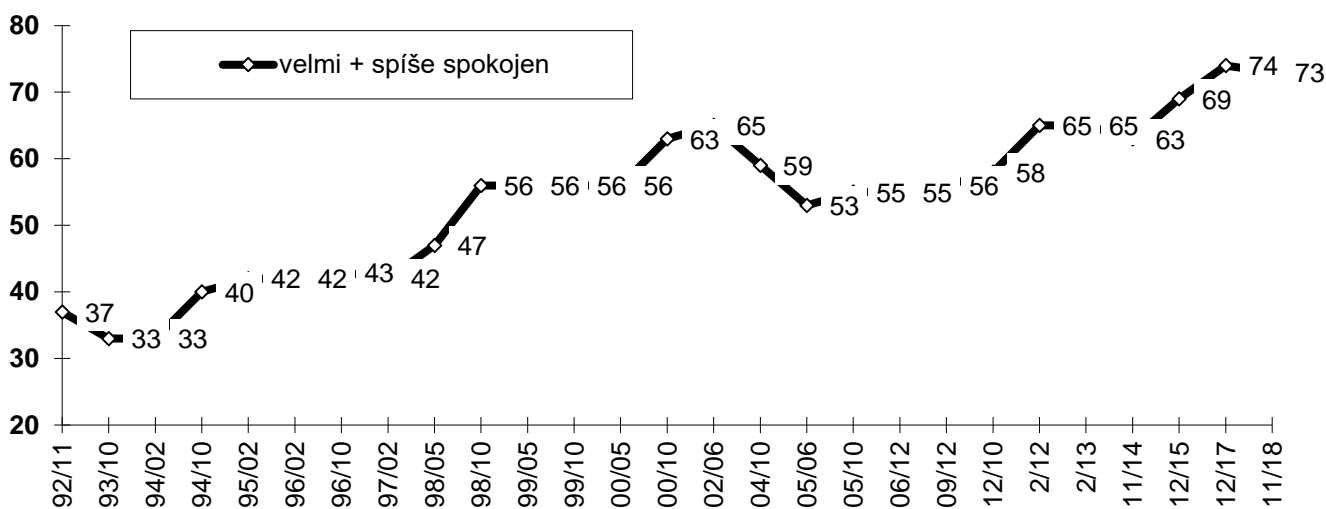
Tab. 5: Spokojenost s činností policie v místě bydliště (v %)²

	6/02	10/04	12/06	12/08	12/10	2/12	11/13	11/14	12/15	12/17	11/18
Velmi spokojen	9	5	5	7	7	9	10	10	13	16	14
Spíše spokojen	56	54	50	49	51	56	55	53	56	58	59
Spíše nespokojen	23	29	29	30	29	25	25	23	22	18	18
Velmi nespokojen	6	8	10	10	9	6	5	10	6	4	5
Neví	6		6	4	4	4	3	4	4	4	4

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Spokojenost s policií v místě bydliště dosáhla na začátku roku 2012 po deseti letech stejné úrovně, jako v roce 2002, kdy bylo zaznamenáno její maximum od začátku zjišťování před dvaceti šesti lety (viz graf 1, kde je vykreslen vývoj od počátku devadesátých let). Následující roky vykazovaly podobnou úroveň spokojenosti, letošní výsledek potvrdil vzestup z roku 2015.

Graf 3: Vývoj spokojenosti s policií v místě bydliště (1992-2018)



Pozn.: V grafu je uveden součet kladných odpovědí „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“. Dopočet do 100 % u jednotlivých údajů tvoří negativní hodnocení + odpověď „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Podrobnější analýza ukázala, že spokojenost s činností policie v místě bydliště podle očekávání souvisí s velikostí bydliště (ve vesnicích je zhruba o 15 % vyšší než ve městech, výjimkou je Praha, kde je spokojenost srovnatelná s vesnicemi) a také s životní úrovní dotázaného (podíl těch, kteří jsou spokojeni s policií, je mezi respondenty s dobrou životní úrovní o 30 % vyšší než mezi těmi, jež mají životní úroveň špatnou).

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v18-11</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>3. - 15. 11. 2018</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1104</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>239</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OV.2a, OV.2b, OB.1, OB.2</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>ob190123a</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>23. ledna 2019</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Milan Tuček</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

„Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu "Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy". |